

**АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ПІВДЕННО-ЗАХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ
АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ**

**ВИТЯГ З РЕКОМЕНДАЦІЙ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ**

07 червня 2024 року

м. Хмельницький

№17-рк/к

Про припинення дій, що містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Південно-західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, за результатами проведеного аналізу рішень органів місцевого самоврядування Чернівецької області, на предмет додержання вимог законодавства про захист економічної конкуренції,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (1) Південно-західним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) проводилося дослідження на предмет дотримання законодавства про захист економічної конкуренції органами місцевого самоврядування на ринку реалізації товарів, надання послуг і виконання робіт у тимчасових спорудах (далі – ТС) в територіальних межах Глибоцької селищної об'єднаної територіальної громади.
- (2) За результатами проведеного дослідження Відділенням виявлено обставини, які свідчать про наявність у діях Глибоцької селищної ради ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене пунктом 3 статті 50, частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, які можуть призвести до обмеження конкуренції, з огляду на наступне.

2. ОРГАН МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, ЯКОМУ НАДАЮТЬСЯ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- (3) Глибоцька селищна рада (*Інформація, доступ до якої обмежено*) утворена відповідно до Конституції України та Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та в своїй діяльності керується Конституцією України та чинним законодавством України, включена до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, з організаційно-правовою формою – орган місцевого самоврядування.
- (4) Відповідно до частини третьої статті 140 Конституції України місцеве самоврядування здійснюється територіальною громадою в порядку, встановленому законом, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування: сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи.

- (5) Згідно з частиною другою статті 2 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» місцеве самоврядування здійснюється територіальними громадами сіл, селищ, міст як безпосередньо, так і через сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи, а також через районні та обласні ради, які представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст.
- (6) Згідно з частиною першою статті 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» сільські, селищні, міські ради є органами місцевого самоврядування, що представляють відповідні територіальні громади та здійснюють від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України, цим та іншими законами.
- (7) Глибоцька селищна рада є повноважним представником Глибоцької селищної територіальної громади.
- (8) Відповідно до інформації, розміщеної за посиланням <https://gromada.info/gromada/glibocka/> у складі Глибоцької селищної територіальної громади 9 населених пунктів: смт. Глибока, с. Димка, с. Михайлівка, с. Червона Діброва, с. Опришени, с. Слобідка, с. Стерче, с. Черепківці, с. Новий Вовчинець.
- (9) На території Глибоцької селищної територіальної громади повноваження органів місцевого самоврядування здійснюються Глибоцькою селищною радою та її виконавчим комітетом.
- (10) Відповідно до частини першої статті 16 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» органи місцевого самоврядування є юридичними особами і наділяються цим та іншими законами власними повноваженнями, в межах яких діють самостійно і несуть відповідальність за свою діяльність відповідно до закону.
- (11) Відповідно до частини третьої статті 24 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» органи місцевого самоврядування та їх посадові особи діють лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, передбачені Конституцією і законами України, та керуються у своїй діяльності Конституцією і законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, а в Автономній Республіці Крим – також нормативно-правовими актами Верховної Ради і Ради міністрів Автономної Республіки Крим, прийнятими у межах їхньої компетенції.
- (12) Глибоцька селищна рада уповноважена розглядати та вирішувати будь-які питання, віднесені законодавством до компетенції органів місцевого самоврядування, а також утворюваних ними органів.
- (13) Відповідно до статті 2 Закону України «Про захист економічної конкуренції» цим Законом регулюються відносини, зокрема органів місцевого самоврядування із суб'єктами господарювання, у зв'язку з економічною конкуренцією. Цей Закон застосовується до відносин, які впливають чи можуть вплинути на економічну конкуренцію на території України.
- (14) Таким чином, сфера застосування Закону України «Про захист економічної конкуренції» поширюється на відносини Глибоцької селищної ради із суб'єктами господарювання.

3. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (15) Основними нормативно-правовими актами, якими повинні керуватися органи місцевого самоврядування в питаннях регулювання діяльності суб'єктів господарювання на регіональних ринках реалізації товарів, надання послуг і виконання робіт у тимчасових спорудах є: Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності»; Закон України «Про благоустрій населених пунктів»; Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»; накази Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-

комунального господарства України від 21 жовтня 2011 року № 244 «Про затвердження Порядку розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності»; від 26.04.2019 № 104 «ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій»; наказ Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 19.01.2009 №4 «Про затвердження ДБН В.2.2-23:2009 «Будинки і споруди. Підприємства торгівлі»; наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 14.06.2018 №144 «Про затвердження Зміни № 1 ДБН Б.2-5:2011 «Благоустрій територій».

- (16) Відповідно до частини першої статті 10 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» до повноважень сільських, селищних і міських рад у сфері благоустрою населених пунктів належить зокрема затвердження місцевих програм та заходів з благоустрою населених пунктів та затвердження правил благоустрою територій населених пунктів.
- (17) Відповідно до частини першої статті 20 Закону України «Про благоустрій населених пунктів», організацію благоустрою населених пунктів забезпечують місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування відповідно до повноважень, установлених законом.
- (18) Згідно з частиною четвертою вказаної вище статті рішення місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо благоустрою території певного населеного пункту є обов'язковим для виконання розміщеними на цій території підприємствами, установами, організаціями та громадянами, які на ній проживають.
- (19) Правові та організаційні основи містобудівної діяльності, в тому числі розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності, встановлені Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності».
- (20) Відповідно до частини четвертої статті 28 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності», розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності здійснюється в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері містобудування.
- (21) На виконання зазначеної норми закону наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 21 жовтня 2011 року № 244, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 22.11.2011 за № 1330/20068, затверджено Порядок розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності (**далі – Порядок № 244**), який визначає механізм їх розміщення.
- (22) Наказом Міністерства розвитку громад та територій від 23.11.2020 № 284, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27.01.2021 за № 105/35727, – затверджено зміни до Порядку № 244, які набрали чинності 09.02.2021.
- (23) Порядок № 244 є обов'язковим для виконання центральними органами виконавчої влади їх територіальними органами, місцевими державними адміністраціями, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами і організаціями всіх форм власності та громадянами. Чинним законодавством не передбачено розроблення та затвердження альтернативних порядків розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності.
- (24) Відповідно до викладеного, органи місцевого самоврядування повинні неухильно дотримуватись норм та вимог, встановлених Порядком № 244.
- (25) Так, відповідно до пункту 2.1. розділу II Порядку № 244 підставою для розміщення тимчасової споруди торговельного, побутового, соціально-культурного чи іншого призначення для здійснення підприємницької діяльності ТС є паспорт прив'язки ТС.

- (26) Пунктом 2.2. розділу II Порядку № 244 визначено, що замовник, який має намір встановити ТС, звертається до відповідного виконавчого органу сільської, селищної, міської ради або районної державної адміністрації із відповідною заявою у довільній формі про можливість розміщення ТС.
- (27) У пункті 2.3 розділу II Порядку № 244 зазначено, що до заяви додаються:
- графічні матеріали із зазначенням бажаного місця розташування ТС, виконані замовником у довільній формі на топографо-геодезичній основі М 1 : 500 кресленнями контурів ТС з прив'язкою до місцевості;
 - реквізити замовника (найменування/прізвище, ім'я та по батькові (за наявності)/місцезнаходження ТС/контактна інформація) та напрям підприємницької діяльності.
- Цей перелік документів є вичерпним.
- (28) Згідно з пунктом 2.6 розділу II Порядку № 244 для оформлення паспорта прив'язки ТС замовник звертається до органу з питань містобудування та архітектури із додатковою заявою щодо оформлення паспорта прив'язки ТС, до якої додає:
- схему розміщення ТС (додаток 1);
 - ескізи фасадів ТС у кольорі М 1: 50 (для стаціонарних ТС), які виготовляє суб'єкт господарювання, який має у своєму складі архітектора, що має кваліфікаційний сертифікат, або архітектор, який має відповідний кваліфікаційний сертифікат (додаток 1);
 - технічні умови щодо інженерного забезпечення (за наявності), отримані замовником у балансоутримувача відповідних інженерних мереж.
- Зазначені документи замовником отримуються самостійно.
- (29) Паспорт прив'язки ТС надається органом з питань містобудування та архітектури протягом десяти робочих днів з дня подання зазначеної заяви (пункт 2.7. розділу II Порядку № 244).
- (30) Відповідно до пункту 2.11 розділу II Порядку № 244, паспорт прив'язки ТС включає:
- титульний аркуш зі зазначенням реквізитів замовника (найменування/прізвище, ім'я та по батькові (за наявності)/ місцезнаходження ТС/контактна інформація) та напряму підприємницької діяльності;
 - схему розміщення ТС, виконану на топографо-геодезичній основі у масштабі 1:500;
 - ескізи фасадів ТС у кольорі М1:50 (для стаціонарних ТС);
 - технічні умови щодо інженерного забезпечення ТС, отримані замовником у балансоутримувача відповідних мереж.
- Цей перелік документів є вичерпним.
- (31) Пунктом 2.13 розділу II Порядку № 244 передбачено, при оформленні паспорта прив'язки ТС забороняється вимагати від замовника додаткові документи та отримання ним погоджень, непередбачених законом та цим Порядком.
- (32) Відповідно до пункту 2.14 розділу II Порядку № 244 паспорт прив'язки ТС не надається за умов:
- подання неповного пакета документів, визначених пунктом 2.6 цього Порядку;
 - подання недостовірних відомостей, зазначених у пункті 2.6 цього Порядку.
- Ненадання паспорта прив'язки ТС з інших підстав не допускається.

- (33) Строк дії паспорта прив'язки ТС визначається органом з питань містобудування та архітектури відповідної ради або районної державної адміністрації з урахуванням строків реалізації положень містобудівної документації на місцевому рівні (пункт 2.17 розділу II Порядку № 244).
- (34) Пунктом 2.20 розділу II Порядку № 244 передбачено, що встановлення ТС здійснюється відповідно до паспорта прив'язки ТС.

4. ОЦІНКА ДІЙ СЕЛИЩНОЇ РАДИ

- (35) Глибоцька селищна рада листом від 01.02.2024 №01-10/187 (вх. №72-01/308 від 07.02.2024) повідомила, що розміщення ТС на території Глибоцької селищної територіальної громади здійснюється відповідно до рішення 8 сесії 8 скликання Глибоцької селищної ради від 24.06.2021 №571-8/21 «Про затвердження Порядку розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності на території Глибоцької територіальної громади в новій редакції» (**далі – Порядок, затверджений Глибоцькою селищною радою**).
- (36) Проведений аналіз Порядку, затвердженого Глибоцькою селищною радою, який регулює діяльність суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність у тимчасових спорудах показав наступне.

I.

- (37) Відповідно до пункту 3.1. Розділу 3 Порядку, затвердженого Глибоцькою селищною радою підставою для розміщення стаціонарної споруди – є паспорт прив'язки ТС та правовстановлюючий документ на земельну ділянку.
- (38) Згідно з пунктом 3.2. Розділу 3 Порядку, затвердженого Глибоцькою селищною радою підставою для розміщення ТС – є паспорт прив'язки та договір про тимчасове користування окремими елементами благоустрою комунальної власності (методика розрахунку плати за тимчасове користування окремими елементами благоустрою комунальної власності для визначення суми коштів для сплати в селищний бюджет суб'єктами господарювання, які мають намір розмістити ТС або продовжити термін їх розташування, визначена розділом 2 даного Порядку).
- (39) Отже, вказані норми Порядку, затвердженого Глибоцькою селищною радою суперечать пункту 2.1. розділу II Порядку № 244.
- (40) Зокрема, Порядок № 244 не містить юридичних приписів щодо обов'язкового надання суб'єктами господарювання правовстановлюючого документу на земельну ділянку, на якій вони мають бажання встановити ТС для здійснення підприємницької діяльності та укладення договорів про тимчасове користування окремими елементами благоустрою комунальної власності.
- (41) Таким чином, не подання суб'єктом господарювання правовстановлюючого документу на земельну ділянку та не укладення договору про тимчасове користування окремими елементами благоустрою комунальної власності може призвести до ухвалення рішень про необґрунтовану відмову щодо встановлення ТС.
- (42) Отже, Глибоцька селищна рада не дотримується вимог Порядку № 244, який є обов'язковим для застосування органами місцевого самоврядування, внаслідок чого вступ на ринок суб'єктів господарювання ускладнюється, що може призвести до обмеження конкуренції на ринку реалізації товарів, надання послуг і виконання робіт у тимчасових спорудах.

II.

- (43) Пунктом 2.4. розділу II Порядку № 244, передбачено, що для визначення відповідності намірів щодо місця розташування ТС містобудівній документації, будівельним нормам відповідний комплект документів направляється до органу з питань містобудування та архітектури сільської, селищної, міської ради, районної державної адміністрації.
- (44) У разі відсутності у складі відповідного виконавчого органу сільської, селищної, міської ради органу з питань містобудування та архітектури, відповідність намірів щодо місця розташування ТС на території сільської, селищної, міської ради визначає орган з питань містобудування та архітектури відповідної районної державної адміністрації за територіальною належністю (абзац другий пункту 2.4. розділу II Порядку № 244).
- (45) Згідно з пунктом 2.5. розділу II Порядку № 244 про відповідність намірів замовника щодо місця розташування ТС містобудівній документації, будівельним нормам замовник повідомляється відповідним органом з питань містобудування та архітектури письмово протягом десяти робочих днів з дня отримання відповідного комплекту документів або замовнику надається аргументована відмова щодо реалізації намірів розміщення ТС.
- (46) Згідно з пунктом 3.4. Розділу 3 Порядку, затвердженого Глибоцькою селищною радою відділ земельних відносин та комунальної власності Глибоцької селищної ради встановлює можливість розміщення ТС на відповідній місцевості.
- (47) Відповідно до пункту 3.5. Розділу 3 Порядку, затвердженого Глибоцькою селищною радою на підставі визначеної відповідності намірів замовника щодо місця розташування ТС відділ земельних відносин та комунальної власності Глибоцької селищної ради готує проект рішення та договору про тимчасове користування окремими елементами благоустрою комунальної власності та передає на розгляд та затвердження сесії Глибоцької селищної ради.
- (48) Відповідно до пункту 3.6. Розділу 3 Порядку, затвердженого Глибоцькою селищною радою договір про тимчасове користування окремими елементами благоустрою комунальної власності підписується сторонами після затвердження сесією Глибоцької селищної ради.
- (49) Від імені Уповноваженого органу Договір підписується Глибоцьким селищним головою (пункт 3.7. Розділу 3 Порядку, затвердженого Глибоцькою селищною радою).
- (50) Слід зазначити, що Порядком, затвердженим Глибоцькою селищною радою не визначено строк протягом якого Відділ земельних відносин та комунальної власності Глибоцької селищної ради встановлює можливість розміщення ТС на відповідній місцевості.
- (51) Крім цього, Порядком № 244, розгляд даних питань сесією місцевої ради взагалі не передбачений.
- (52) Процедура розгляду цих питань на сесії Глибоцької селищної ради суперечить пункту 2.2. розділу II Порядку № 244, та значно збільшує строк оформлення документів про погодження місця розташування ТС, оскільки відповідно до частини п'ятої статті 46 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» сесія ради скликається в міру необхідності, але не менше одного разу на квартал, а з питань відведення земельних ділянок та надання документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності – не рідше ніж один раз на місяць.
- (53) Будь-яка підприємницька діяльність передбачає ряд заходів для її початку, які включають в себе: заключення договорів, домовленість про постачання товару, підготовчі роботи з розміщення обладнання, товару тощо, отримання позик у банківських установах та інше.
- (54) При цьому, відсутність визначених строків протягом якого Відділ земельних відносин та комунальної власності Глибоцької селищної ради встановлює можливість розміщення ТС на відповідній місцевості може призвести до необґрунтованого зволікання з розглядом

комплекту документів щодо встановлення можливості розміщення ТС на відповідній місцевості.

- (55) Отже, суб'єкт господарювання, який виявив бажання розпочати діяльність з реалізації товарів, надання послуг і виконання робіт у ТС буде змушений очікувати на висновок Відділу земельних відносин та комунальної власності Глибоцької селищної ради щодо відповідності намірів замовника щодо можливості розміщення ТС на відповідній місцевості та на рішення сесії Глибоцької селищної ради щодо погодження розташування ТС, що займе більш тривалий час, ніж визначено чинним законодавством.
- (56) Тобто, Порядок, затверджений Глибоцькою селищною радою створює умови, при яких суб'єкт господарювання розпочне діяльність з реалізації товарів, надання послуг і виконання робіт у ТС пізніше, ніж було ним заплановано, що є додатковим бар'єром доступу до вказаного ринку і може призвести до обмеження здійснення суб'єктом господарювання своєї підприємницької діяльності у ТС, зменшення доходу суб'єктів та, як наслідок, до обмеження конкуренції на ринках реалізації товарів, надання послуг і виконання робіт у ТС в територіальних межах Глибоцької селищної територіальної громади Чернівецького району Чернівецької області.
- (57) Конкурентна політика в цілому спрямована на недопущення обмеження конкуренції, зокрема, органами місцевого самоврядування. Відповідно до законодавства про захист економічної конкуренції, дії чи бездіяльність, що призводять до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції на ринку, заборонені.
- (58) Частиною другою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції», встановлено, що органи влади, органи місцевого самоврядування зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.
- (59) Відповідно до пункту 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що порушенням законодавства про захист економічної конкуренції є, зокрема антиконкурентні дії органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю.
- (60) Відповідно до частини першої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь-які інші дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.
- (61) Згідно з частиною третьою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» вчинення антиконкурентних дій органів місцевого самоврядування забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (62) Таким чином, дії Глибоцької селищної ради, які полягають у прийнятті рішення 8 сесії 8 скликання від 24.06.2021 №571-8/21 «Про затвердження Порядку розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності на території Глибоцької територіальної громади в новій редакції», яким затверджено Порядок розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності на території Глибоцької територіальної громади, окремі положення якого не відповідають чинному законодавству, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене пунктом 3 статті 50, частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді антиконкурентних дій органів місцевого

самоврядування, які можуть призвести до обмеження конкуренції на ринку реалізації товарів, надання послуг і виконання робіт у тимчасових спорудах в територіальних межах Глибоцької селищної територіальної громади Чернівецького району Чернівецької області.

Враховуючи вищевикладене, з метою припинення дій, що містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, на підставі статей 7, 12¹, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктів 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року №32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за №291/5482 (зі змінами), адміністративна колегія Південно-західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, -

РЕКОМЕНДУЄ:

Глибоцькій селищній раді (*Інформація, доступ до якої обмежено*) припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене пунктом 3 статті 50, частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді антиконкурентних дій органів місцевого самоврядування, які можуть призвести до обмеження конкуренції на ринках реалізації товарів, надання послуг і виконання робіт у тимчасових спорудах, а саме: привести Порядок розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності на території Глибоцької територіальної громади в новій редакції, затверджений рішенням 8 сесії 8 скликання Глибоцької селищної ради від 24.06.2021 №571-8/21, до вимог чинного законодавства України.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Частиною третьою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається.

Про результати розгляду цих рекомендацій та здійснені заходи необхідно повідомити Відділення у **30-денний строк** з дня їх одержання, з наданням підтверджуючих документів

Голова адміністративної колегії
В.о. голови Відділення

Віталій ЛУЦЮК